

VILDE DYRS FORHOLD TIL MENNESKET I ARKTISKE EGNE

Af mag. scient. *Chr. Vibe*

Det sidste sted i verden, hvor naturen har fået lov til at hvile i sig selv helt op til vore dage, er de arktiske egne, især de nordlige dele af Grønland og Canada. Her har landet ligget jomfrueligt hen, lige siden Indlandsisen begyndte at trække sig tilbage og lægge jorden blot, så vegetation, dyr og mennesker kunne tage den i besiddelse.

I disse fjerne ødemarksegne kan man endnu opleve at træffe dyr, der ikke kender til frygt og derfor tillidsfuldt kommer mennesket imøde og betragter en som en fredelig medskabning, der gerne må spise med ved bordet, bare man opfører sig ordentligt. Moskusoksen nægter stædigt at indtage et andet standpunkt, selv om den allerede har haft et par hundrede år til at høste bitre erfaringer i. Isbjørnen har taget hurtigere ved lære, skønt mange uerfarne individer endnu lader nysgerrigheden løbe af med sig, første gang de møder et menneske — og må bøde derfor med livet.

Haren gumler pilekvisten i sig, selv om man sætter sig ned ved siden af den og snakker hyggeligt med den. Havlitten tillader endog, at man klapper den varsomt på ryggen og kildrer den under næbet, mens den ligger på reden på bredden af sin fjeldsø. De hvide rendyr i Ellesmereland kom nysgerrigt hen imod os, når vi kom gående gennem dalen, hvor de gik og græssede, selv om vi holdt en frygtelig skyder i hånden.

Helt anderledes er det, så snart man kommer tilbage til den beboede del af Grønland. Her skal man være heldig for at komme en hare på et riffelskuds afstand. Hvalrosserne, der i Nordøstgrønland endnu jævnlige lægger sig op at sove på kysten, går sjældent på land i hele Nordvestgrønland. Vildrenen, der tidligere befolkede Vestgrønlands fjelde i hundredtusindvis, er nu de fleste steder en sjældenhed og mange steder helt udryddet. Bøssen har i den ukultiverede jægers hånd ikke kendt til skånsel.

Og alligevel er det ikke mennesket, dyret frygter, men erfaringen har lært det, at der altid følger ufred i menneskets kølvand, og alle dyr elsker fred frem for alt andet. Det viser sig da også, at på steder, hvor dyrene ikke efterstræbes, vender det gamle tillidsforhold hurtigt tilbage. Videnskabsmænd, der slår lejr i fjeldet og ikke gør brug af skydevåben, bliver hurtigt gode venner med de omkringboende ræve og harer. At det samme også gælder sælerne, så jeg i sommer et morsomt eksempel på i bunden af Søndre Strømfjord, hvor flokke af Spættet Sæl dagligt kom op og lagde sig til at sove på sandbankerne

lige nedenfor luftbasen, hvor flyvemaskinerne uafbrudt suser hen over hovedet på dem. Noget lignende ville man aldrig kunne se i nærheden af nogen grønlandsk boplads.

Grønland er et umådelig stort land, så stort, at man nok skulle synes, der kunne være råd til at skænke landets naturlige dyrestand en række fristeder spredt over landet fra syd til nord, især langs den beboede del af vestkysten.

I de frodige og fredlyste områder nær bunden af Søndre Strømfjord kan man i dag opleve det særsyn at se sælerne lægge sig trygt til at sove på sandbankerne lige op til luftbasen

Foto: Chr. Vibe